

PROPRIETAR-DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate: după
invoială

Unitatea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Momente

Crăciun trist. Nu va pluti peste el minunata solie îngerească: „Mărire lui Dumnezeu și pace pe pământ“... Căci văzduhurile se sguđue de bubuitul tunurilor și zarea se înfioară de gemetele morții. Pământul s-a prefăcut în iad arzător și pustiitor. În mijlocul acestui uragan satanic mesajul divin sună a blestem și pedeapsă: **Nu aveți pace, fiindcă nu dați mărire lui Dumnezeu!** Căci omul e legat de cer nu întâmplător, ci prin însași existența și legile ființării. Atâta fericire și senin avem, cât cer vom reuși să coborâm pe pământ. Lege valabilă pentru singuratici și pentru popoare. Are pace suverană sufletul soldatului din tranșee dacă e ancorat în Dumnezeu; se încera și se sugrumă țările cari au vos din așezările lor publice slava Domnului și cinstirea poruncilor lui eterne. „Și de nu vă eți pocăi — zice Domnul — toți așa veți pieri!“

Rod al păcatului, războiul nu va putea fi cuvântul ultim în rânduiala lumii. E supus și el voinței divine. Chiar și grozăvia lui în-sângerată servește planurile eterne. Prin focul lui curățitor se pregătește noua ordine a lumii, care va mări pe Dumnezeu după cuviință și-și va dobândi astfel pacea dreptății și iubirii. Trăiește de pe acum, ca un dor suprem, această nouă lume slăvitoare a Creatorului și fericitoare a noroadelor. Nădejdea ei dă tărie și mângăere chiar și celor prinși în teribila horă a morții. Expresia concretă și minunată a sentimentului universal este Roma sfântului Petru. **Acțiunea de pace a Vaticanului este o mare și binefăcătoare realitate. Ea prezintă Cerului ruga și speranța popoarelor, cărora le coboară din înălțimi mesajul și vicoana lumii celei noi, care trebuie clădită pe stânca principiilor eterne.** — Astfel, chinurile și durerile prezentului nu vor fi fără de folos. Căci întunecarea de acum va fi marele advent al Crăciunului păcii care va veni.

Din marea milă a Cerului, în crâncena scoală a catastrofei europene România are încă numai rol de elev. Să privească și să înțeleagă până mai e vreme povețele vitale ale evenimentelor. Cu de grabă și cu toată hotărârea să se facă **România creștină** cu adevărat, în sufletul mulțimilor și în așezările vieții publice. Să fie stat creștin. Să dea lui Dumnezeu slava cuvenită și să facă preptate oamenilor și instituțiilor din cuprinsul ei. Căci fără dreptate, nu va fi pace. **Dreptatea însă întărește brațul și ofelește voințele, închiegând neamul întreg într-o singură putere, în fața căreia se vor prăbuși toate urile și dușmăniile din afară. Să dăm slavă lui Dumnezeu, ca să ne fie bine pe pământ!**

Miresmele Noptii Sfinte

Hristos, floarea cea dumnezeiască — Datorințe creștine față de Fiul Mariei, floarea câmpului

(+) Colindători cu fețe îmbujorate și cu glasuri argintii aduc aminte lumii creștine, cu prilejul praznicului sfânt al Nașterii Domnului, că atunci „s'a născut, Cel fără de nceput, cum au spus prorocii“. Și creștinătatea întreagă, cu ochii sufletului îndreptați spre peștera din apropierea Viflaimului, se închină, cucernică, „Fiului celui mai înainte de veci din Tatăl născut fără stricăciune, și mai pe urmă din Fecioară (în chip de taină) întrupat“.

E așa de încântător acest vlăstar din rădăcina lui Iesse; așa de răpitoare această dumnezeiască floare dintr'insa, Hristos! Miresmele acestei flori coborâtă din ceriu pe pământ străbat veacurile, curățesc simțirile, înalță inimile, întăresc sufletele.

1. Creștinii vremilor apostolice văd în Pruncul Maicii Preacurate floarea dumnezeiască, preamărită în cântările-i sfinte de Mireasa Domnului: „Pentru că suntem, pentru Dumnezeu, buna mireasmă a lui Hristos“ (2 Cor. 2, 15) — Care să fie această mireasmă, se vor fi întrebând unii? Răspunde un suflet cucernic, înțelegător al tainelor duhovnicești: Vieața pilduitoare a lui Isus Hristos, pe care creștinii cei dintâi au înțeles s'o adâncească și s'o trăiască și ei din plin ca unii cari întru Hristos botezându-se, întru Hristos se cădea să se și îmbrace prin gândire, simțire și făptuire asemănătoare cu a Lui, pe cât e cu puțință muritorului cu ajutorul harului de sus și în urma străduințelor sale.

Nașterea lui Hristos e tocmai binevenită pentru a ne ispiți cu luare aminte: întrucât se răsfrânge Hristos în cuvintele și faptele noastre? Căci la asta se reduce toată adevărata trăire creștină: creștinul (pe cât numai se poate) să fie un alt Hristos. Cu fapta, nu numai cu vorba. Cu realizări pozitive, nu numai cu vedenii mărețe, cari se pierd nu știu pe ce plaiuri transcendente. Gnosticii, la vremea sa, au făcut o cumplită lărmălaie acordată filosofic-artistic. Vieața însă n'a fost într'ânșii. În schimb cei ce au trăit după cuvântul Crucii, care celor pieritori nebulie este (1 Cor. 1, 18), au realizat în ei pe Hristos, pildă lăsându-ne să purcedem așîșderă. Pentru că numai așa va putea zice Cel de sus și ingerii lui despre noi, ceea ce a zis Isaac despre Iacob, fiul său: „Iată mirosul fiului meu este ca mirosul unei țarine pe care a binecuvântat-o Dumnezeu.“ (Facere, 27, 27).

Ca să-l cunoaștem însă bine pe Hristos, trebuie să ne familiarizăm cu ceea ce ne spun Scripturile despre El. Și mai trebuie să răs-

foim des Vieața lui, scrisă de oameni cari l-au cunoscut, l-au înțeles pe cât li-se putea, l-au iubit și ne pot strecura și nouă în inimi simțemintele lor privitor la Domnul.

Avem deja talmăcite în românește Vieți de a lui Isus, scrise de Papini, Mauriac, Bougaud: Grăbitu-te-ai să ai aceste lucrări, să le cetești pe îndelete, cu atenție, nu la repezeală, ca să-ți fie spre zidire duhovnicească? Cei cari știu limbi străine, de ex. franceza, îngrijitu-s-au să aibă pe masa lor de lucru pe Prat ori pe Grandmaison? E trist și dureros, mai ales fiind vorba de case preoțești, să dai de vieața romanțată a cutărui vântură-țară, ori incurcă-lume, iar de o monografie cinstită asupra vieții lui Isus nici urmă.

2. Trebuie să petrecem cu atât mai vărtos și fără încetare în mireasma dumnezeiești flori care este Hristos, cu cât această floare are o putere vindecătoare cum nu mai are floare sub soare. Să ne gândim numai la Fiul Omului: atingerea poalei hainei lui redă sănătatea pierdută; scuipatul lui dă vederea ochilor lipsiți de ea dela naștere; cuvântul lui scoală pe fiica lui Iair din moarte și scoate pe Lazar din mormânt; chiar moartea lui este viață tuturor. Nu-i boală pe care să n'o vindece, nu-i durere pe care să n'o aline, nu-i suferință pe care să n'o mângăie puterea leucitoare a florii acesteia cerești. Și dacă totuși vedem atâtea mizerii ce rămân neșurate și neîndulcite în lumea aceasta, vina o poartă cei cari ar trebui să fie, într'un fel sau altul, lumini ale lumii. Dar o poartă și nevolnicii cari nu se interesează de unde le-ar putea veni ajutorul.

Hristos e floarea câmpului deschis, nu floare de glastră. „Veniți la mine toți cei osteniți“ (Mt. 11, 28) ne cheamă El însuși. Și așteaptă, acuși vor fi douăzeci de veacuri, să alerge la el toți suferinzi, de orice boală vor fi patimind. Lăcașuri, unde-i adastă, are sute de mii: Câte biserici la altarul cărora se aduce sf. jertfă, și câte jertfelnice pe cari se află un chivot cu SS. Specii consacrate, totatătea lăcașuri unde poate fi aflat zi și noapte, Hristos Dumnezeu. Da: Poate fi aflat. Poate fi rugat, în sfântă închinare. Mai mult: poate fi primit, pe calea Sf. împărtășanii, în inima înfrântă și smerită, pe care El nicipând nu o va urgisi. Dimpotrivă: sălaş acolo își va face. Și cu El împreună va sălășlui și Tatăl și Dătătorul de vieață Sf. Spirit. Poate dori o mai mare cinstire și fericire pământeanul născut, din femeie? Așa de puțină lume adâncește:

Cuvinte arhieresti

I.

I. P. S. pâr. MITROPOLIT ALEXANDRU se Oprește la strălucirile Villaimului pentru a le desprinde tãlcul.

[ ] Asprimile Betleemului revin adeseori pentru Iisus și Maria în largă lume în decursul istoriei. Se mai găsesc oameni cari să-l refuze aer și lumină, Multe bulevarde și străzi și piețe sunt făcute pentru toți, cu excepția lui Dumnezeu. E oprit Hristos și Maica Domnului în multe părți, — și în câte părți ale lumii! — să-l binecuvânte și să-l îmbrățișeze pe copii, și să-l mângâie pe cei bolnavi și muribunzi! Se întâmplă în toate țările unde creștinismul este prigunit cu furie nebună, bisericile închise, dărimate, altarele zdrobite și preoții uciși sau aruncați în temnițe sau puși în lagăre de concentrare ca să moară de foame.

Dar și noi, creștinii lași, nu trebuie să recunoaștem oare că e mizeria și rușinea noastră cea mai mare, de a nu avea prea adesea pentru Domnul nici loc, nici vreme, și că-l întâlnim zilnic, în deaproapele nostru lipsit, fără de a-l recunoaște însă atunci când îl întâlnim?

Ci veni acest mare Mântuitor, tocmai spre a gusta farmecul dumnezeesc de a se smeri, cum ne vorbesc sfinții; și Maria a priceput bătălia acestei inimi mari care bătea alături de inima ei, purtându-l la sân. Refuzurile și disprețul fac să sufere gingășia ei, dar îi încântă credința. Ea intră fericită în absurdul smerenței dumnezeescului Cuvânt, spre a se îmbăta alături de El de această divină plăcere a smerenței ce lipsea Fiului în sinul Tatălui, și pe care veni să o caute anume între oameni.

[.] Betleem strălucește de lumină... Un mic copilăș se naște, și totul se mișcă în cer și pe pământ. Văzduhurile se luminează cu străluciri tainice; armoniile din înălțimi farmecă tăcerea, *paradisul în sărbătoare cântă*: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoință”. Stelele iubilează, colinele tresaltă, vastele păduri tre-

insă adevărul vorbeii sf. Atanasie: Dumnezeu s'a făcut om ca pe om să-l îndumnezeiască!.. — Nemărginitele comori ale Sf. Euharistiei de prea puțini sunt cunoscute și folosite cum ar trebui, fiindcă prea puține și prea fără pregătire și iubire înțelegătoare se vorbește de ele la orele de cateheză și de pe amvoanele bisericilor.

Hristos, floarea cea dumnezeiască, pe pământ: întâmpinați-l cu dragostea ce i-se cuvine. Și fața lumii se va schimba. Biata omenime s'ar afla, ca prin minune, într-o lume de miresme, nu de miasme.

Clerul Intelectual rus. Despre clerul ortodox rus dinainte de războiu se știe că nu excela prea mult prin inteligență. Numai foarte puțini preoți studiau la seminare, în timp ce ceilalți obișnuiau o pregătire foarte redusă.

Situația, așa e informată agenția *Ceps* din Praga, — s'a schimbat astăzi cu totul și observatorii cari vin în Rusia, constată că preotul de astăzi nu se mai aseamănă deloc cu cel dinainte. E drept că este nevoie de un adevărat eroism ca un tânăr, care abia după împlinirea etății de 18 ani poate să înceapă studiul seminaristic, să-și închine viața Bisericii și idealurilor ei. Totuși numărul lor este în continuă creștere și dau semne că o să devină elita națiunii rusești. Preoții de astăzi învață limbi străine, trăesc foarte modest și cu mijloace foarte restrânse își procură totuși literatura necesară studiilor lor. Cu o deosebită predilecție se dedau studiului muzicii și corurilor.

Nu este de mirare deci că populația îi iubește și îi apreciază pentru sacrificiile lor și pentru caracterul și cultura lor cu mult mai impunătoare ca a preoților dinainte de războiu.

Un birou catolic de presă în Slovacia. În ultima conferință a episcopatului slovac s'a aprobat crearea unui birou catolic de presă, care este socotit de necesar pentru punerea în practică și pentru apărarea principiilor catolice în diferitele domenii ale vieții publice și sociale.

□ □ Foiața „Unirii” □ □

Colindă

La chille de tãmãle

Domnulul, domnulul Doamne

Șade cea sfântã Marie

Ea de-'n flu cã s'a simțit

Domnulul, domnulul Doamne.

Și s'a luat și s'a dus

În turștea*) callor

Domnulul, domnulul Doamne.

Ca în ea să se odihnească

Pe Fiul sfânt să îl nascã.

Nu s'a putut odihni

De rosura callor,

De sunetul potcoavelor.

Ea din greu l-a blãstãmat:

Roadel voi cãt cãt veți roade

Și voi șaf să nu aveți;

Numa 'n ziua de Ispas

Și atunci numai un ceas.

Și s'a luat și s'a dus

În turștea ollor,

Ca ea să se odihnească

Pe Fiul sfânt sa îl nascã.

Nu s'a putut odihni

De rosura ollor,

de sb'eratul mteilor.

Ea din greu le-a blãstãmat:

Roadel voi oi cãt veți roade

Și voi șaf să nu aveți,

Pân' veți trece-o cãrãrușã.

Și s'a luat și s'a dus,

În turștea bollor

Ca ea să se odihnească,

Pe Fiul sfânt' să îl nascã.

Boii roase cãt își roase

Frumos jos cã-se culcase

Și 'ncepurã-a rumega

Maica sfânt cã îl nãștea

Jos în ieslea bo'lor

În florile fãnului.

Din poclumpi fãcili aprinse

din grãdele luminele.

Tatãl sfânt cã ș'a ales

Un fiu mic nebotezat

Și în brațe l'a luat

Și la cer s'a îndãlțat

Și din grai a cuvãntat:

Sã fii tatã cerului

Cerului pãmãntului

Tuturor noroadelor.

Sã fii gazdã sãndtoasã

Peste an mai veseloasã.

Noul Român.

Auzitã dela ILIE FILIP

de Pr. N. Ticaciu

*) pentru staul.

sar fericite; o emoție fericită, profundă, imensă se strecoară prin vinele universului; toată țărătura a auzit buna vestire și simte apropierea unui Dumnezeu.

Maria ascultă acest mare și tainic concert care o salută deja drept preafelicită. Și cine ar putea cuprinde cum îi răspunde inima. Această inimă virginală este centrul armonios unde vin să se întâlnească toate glasurile acestea cari adoră și binecuvântă, și Mama fericită cântă „Mărește” al lumii întregi pentru dumnezeescul Răscumpărător.

Veniți acuma, sermanți păstori, suflete simple și curate, Maria vă așteaptă și Iisus vă rezervat întâelele surisuri. De câte ori vi s'a spus: „Vi s'a nãscut un stãpan; dar astãzi vi se spune „vi s'a nãscut un „Mântuitoru”. El este al vostru, este pentru voi. Il veți afla în iesle învăluit în scutece. Veniți și priviți-l în glorioasa lui despoterie. Iată deci că vin și contemplează extatici.. Cât sunt de iubitori și de fericiti! Cum admiră danșii pe dulcea Vergurã! Cum îl venerază pe sfântul Iosif! Cum sărută picioruțele și mânuțele Copilului Iisus! pe cari Maria li-le oferă cu o grație virginală și maternală!.. „Și ei se întoarserã preamãrit și binecuvãntãnd pe Dumnezeu pentru tot ceea ce vãzuserã și auziserã”, — ne spune sfânta Evanghelle.

Dupã păstori iată-l pe regi. „Copilul culcat în iesle își revãrsa lumina pãnã în ceruri”. „Iar acuma „ridicã-ți ochii, o Mamã binecuvãntatã, și privește. Neamurile aleargã la raza luminii ce strălucește pe sinul tău, și regi, la splendoarea acestei mari aurore, prinții Orientului, vin să sărute picioarele dulcelui tău Fi; ei vin cu aur smirnã și tãmãle. Popoarele cari umblau în întuneric au vãzut această luminã mare și li s'a spus: „Veniți neamurilor, aduceți-l Domnulul mãrirea și lauda și binecuvãntarea!”

În mijlocul acestei pompe, Maria nu se emoționează. Ea știe că Copilul este Regele regilor și că numai el este mare; dar a-l vedea pe Iisus al ei adorat, glorificat; a-l vedea pe

MILOSTENIE

— Note cu creionul pe marginea unei „pastorale Arhieresti.” —

Prin sita văzduhului pumburiu se cernese în tremur stropi mărunți de ploaie. Era a amurg. Un amurg posomorit și rece de toamnă târzie.

Țintuit în biroul cooperativei „Crișana”, a cărei acte trebuia să le rezolv de „urgentă”, ascultam cu gândul dus aiurea pãlpãitul monoton al focului din sobã. În rãstimpuri imi ridicam ochii spre geam și rãmãneam așa... cu privirea pierdută în gol. În lumina intensã a becurilor electrice, picurii de ploaie ce se cerneau mereu, pãreau fire de argint. Pe strada asfaltatã și umezitã de ploaie, pietonii migunau grãbiți, ca într'un furnicar. Bãtrãni și tineri, de ambe sexe, îmbrãcați în costume de diferite calitãți și nuanțe, treceau încoace și 'ncolo, veseli, nepãsãtori și triști. — Caleidoscop viu de belșug și mizerie.

O babã cocotã, urmatã de un bãiețel îmbrãcat în sdrențe, duceau în spate câte-o sarcinã de uscãturi. În clipa urmãtoare o limuzinã elegantã trecu pe stradã în goanã. La o distanțã de abia câțiva pași de bãiețel, clacsonul maginiei rãsunã scurt și strident. Tresãrind speriat, sub apãsarea sarcinei de uscãturi, bãiețelul lunecã și cãzu. Cele douã cucoane, cari vedeau toãnite în foteliul moale al limuzinei, întoarserã

acest soare divin suindu-se și strălucind în fața lumii, iată ambiția-i dulce, ambiția dragostei sale. Cu drag ar invita steaua, atât de dulce i-ar fi de a chema universul și de a-l vedea în genunchi împreună cu dansa la picioarele acestei lesle. Ea suride deci pârgei acestui frumos triumf. Ea pune micuța mână a lui Isus pe capul regilor și inima ei îi iubeste, văzând în ei suflete cu adevărat nobile, vajnice și credincioase; suflete cu adevărat regești în lumină și iubire."

II.

Preaf. VALERIU al Orăzii stăruie asupra unor învățăminte ale Noptii Sfinte.

[...] „Taina cea din veac ascunsă și de ingeri neștiută celor de pe pământ s'a arătat, însă numai puțini au fost acela, cari au putut să cuprindă în sufletele lor taina cea mare a întrupării Fiului lui Dumnezeu, căci mulți sunt chemați, dar puțini aleși. În noaptea sfântă nașterea mântuitorului e vestită numai păstorilor, cari își pășteau turmele în preajma Viflaimului și departe în răsărit printr'o stea minunată celor trei Crai. Ingerul Domnului purtător de lumină și aducător de veste bună, nu e trimis la far'zell și cărturarii poporul ales din Ierusalim. Aceștia nu aud solia cerească, că „iată vestesc vouă bucurie mare, care va fi la tot poporul: vi s'a născut astăzi Mântuitor, care este Hristos Domnul în orașul lui David“ (Luca 2, 10—11), deoarece sufletele lor sunt pline de trufie, fățarnicie, ură și pismă. Ori, unde grasează aceste patimi, acolo Hristos nu are loc. Hristos numai înimi înfrante și umilite iubeste. Hristos „ce'or mândri le stă împotriva, iară celor smeriți le dă dar“ (I. Petru 5, 5), pe cei smeriți îi înalță, iară pe cei îngâmfaiți îi umilește. El pe cei ce rabdă și suferă pentru dreptate îi numește fericiți, iară pe cei, în ale căror suflete clocotește ura și răzburarea îi alungă dela sine și nu le primește nici darurile lor, ci le zice: „Lasă darul tău înaintea altarului și mergi de te împacă întâiu cu frațele tău și atunci vino și-ți adu darul tău“ (Mat. 5, 24).

In noaptea sfântă acordurile cântării in-

gerești: „mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace și între oameni bună voie“ nu au ajuns la urechile și nu au pătruns în sufletele celor adânciți în bucuriile și plăcerile lumii acesteia chiar și dacă au fost bogați și puternici, pentru că sufletele lor sunt pline de lăcomie, nedreptate, egoism, vanitate și de dorul după bucurii și plăceri deșerte. În astfel de suflete Hristos nu poate intra. El pe cei săraci, pe cei ce flămânzesc, pe cei ce plâng și pe cei milostivi îi numește fericiți. El gândurile și aspirațiunile noastre ni-le ridică dela cele pământești la cer zicându-ne: „căutați mai întâiu împărăția lui Dumnezeu și dreptate lui“ (Mat. 6, 33) și ne mai spune: „nu vă adunați vouă comori pe pământ, unde molliile și rugină le strică și unde furii le sapă și le fură, ci vă adunați comori în cer“ (Mat. 6, 19—20). Hristos pe cei îmbuibaiți și adânciți în plăceri îi amenință: „Val vouă bogaților, pentru că vă luați mângăierea. Val vouă celor ce sunteți acum sătuli, căci veți flămânzi. Val vouă celor ce râdeți acum, că veți plânge și vă veți tăngu!“ (Luc. 6, 24—25).

Strălucirea lumii cerești, ce l-a însoțit pe Hristos pe pământ au văzut-o numai păstorii, la cari a fost trimis ingerul Domnului să le vestească bucuria mântuirii. El auzind cântarea: „mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace“, au și alergat la Viflaim, unde „au aflat pe Maria și pe Iosif și pruncul culcat în iesle“ (Luca 2, 16) și sufletele lor s'au umplut de darurile bogate ale lui Hristos, încât „s'au întors mărind și laudând pe Dumnezeu pentru toate cele ce au auzit și văzuse, precum li s'a fost zis“ (Luca 2, 20).

Taina nepătrunsă a întrupării Fiului lui Dumnezeu a fost descoperită nu celor mândri și celor plini de patimi, ci păstorilor smeriți, săraci, iubitori de adevăr și cu suflete curate. Tot așa și mai târziu, Isus tainele învățaturii sale nu cărturarilor și farizeilor le descoperă, ci apostolilor și ucenicilor, ale căror inimi sunt curate, nevinovate și primitoare de adevăr ca și ale copiilor. De aceea se roagă Isus zicând: „Mărescu-te Părinte, Doamne al cerului și al pământului, că ai ascuns aceste dela cei înțelepți și înțelegători și le-ai descoperit pruncilor“ (Mat. 11, 25).

III.

Preaf. IULIU al Clujului îndeamnă la ajutoarea celor rămași fără razimul celor chemați sub drapelul țării.

[...] S'a instăpănit din nou puterea morții, cu prisosință, în lume. Arde în chip înfricoșat rugul morții. Lumina mare și dumnezeiește blândă, care s'a arătat în lume la nașterea după trup a Domnului, ca lumină pentru luminarea cărării vieții a celor ce ședea într'u întunec și în umbra morții, o însângerează focul înfricoșat al războiului, de ne-mai pomenită sălbăticie, care a umplut de groază, cu adevărat, lumea întreagă.

Aceasta este isprava înțelepciunii omenești. A omului mândru și trufaș, a celui ce nu are trebuință de Dumnezeu, a celui ce nu numai că nu vooeste să dea mărire lui Dumnezeu ei, în beția trufiei lui, înfruntă pe Dumnezeu cu necinste. Și atunci se plinește cuvântul prorocului din Scriptura Sfântă: „Cine l-sa împotrivit lui Dumnezeu și are pace?“ Nu, acesta nu are, nu poate avea pace. Căci înfricoșat lucru este a cădea în mâinile Dumnezeului celui viu.

Ceeace înfricoșează lumea întreagă, ceea ce însângerează înfricoșat neamurile și cutremură sufletul lumii întregi, este isprava înțelepciunii omului înstreinat de Dumnezeu, de sufletul Lui. Crăciun sfânt, praznic luminat, cât ești plin de vaiet și de durere.

Gândul nostru merge spre sutele de mii de părinți și mame care în această zi sfântă, de dumnezească bucurie pentru neamul omenesc, își plâng copiii pierduți. Plâns și tănguire în casele văduvelor înconjurată de orfani a căror soț și părinte nu se va mai întoarce la caldă îmbrățișare. La nenumăratele suflete în grijă chinuitoare, oare nu azi coboară în mormântul valurilor, de vii, ceea ce au mai scump în lume? Durerea tuturor este și durerea noastră. Sunt oameni, sunt frații pentru cari a venit Domnul Isus în lume, ca să aducă tuturor viață din prisosință. Rugăciunile noastre să se înalțe calde pentru toți cei ce sunt în lupta grea, a morții, pentru ei și pentru

privirea și zimbiră. Pășania băiețașului le amuza. Simții o strângere de inimă și fața mi se crispa de o durere tainică, dar ușor de înțeles..

Un tren militar înainta spre gară vertiginos. Rezerviștii, cari își făceau cu drag și însuflețire datoria față de Țară, Rege și Neam, cântau pe ton trăgănat un cântec ce aducea mult cu o doină de pe Olt:

Trandafirule.

Trenule, leagăna-te..

Treptat-treptat, cântecul se stânse în depărtare.

Oftai, și răzimându-mi fruntea în palme, mă lăsaui furat de visări. Și aceste visări erau posomorite, aidoma amurgului plumburiu și rece, prin care stropii mărunți de ploaie se cerneau mereu.

Pe dinaintea ochilor mei sufletești se depăna caleidoscopul viu de belșug și mizerie..

Vedeam baba cocoșată, înaintând cu greu sub spăsarea sarcinei de uscături. Vedeam băiețașul îmbrăcat în sdrențe, căzut în stradă, apoi limuzina elegantă și cucoanele cu zâmbetul plin de mulțumire. Vedeam în gândul meu mulțimea palatelor somptuoase, cari răsună de râs și voie bună și vedeam în aceeași vreme mulțimea bordeielor în cari stăpânește mucigaiul, frigul, mizeria, boala și nu arareori fosmea. E grea sărăcia la sate. Dar, fără 'ndoială, la oraș e și mai grea. Vedeam în gând copiii de bogați, cu fața rumenă și bucălaie, îmbrăcați în flanele călduroase și alături deci vedeam mulți-

mea copiilor săraci și ai nimănu, cari vegetează mocnind, palizi și flămânzi, în bordeie dărăpănate, sau își târăsc pe străzi, în ploaie, viscol și ger, trupurile acoperite cu sdrențe. Așa a fost decând e lumea. Bogat și sărac. Nu pot fi toți de-opotrivă. Adevărat! Dar oare câți din aceia cărora soarta le-a hărăzit o situație mai bună ajutoră din belșugul și prisosința lor pe cei nevoiași? Răspunsul e ușor: Oamenii milostivi d'spar în masa celor reci, nepăsători și împietriți la inimă. De ce? Fiindcă majoritatea celor pricopsiți nu au timp să cugete la cei nevoiași. Idolul lor e „moneta sunătoare“ și ceea ce pot obține în schimbul acesteia, adică: plăcerea efemeră și trecătoare. Ce departe e de sufletul și inima acestora Isus, profetul blând și milostiv din Nazaret. Cuvântul Lui, plin de îndemn și sfinte făgăduințe: „Fiți milostivi! Dați din prisosința voastră celor lipsiți și săraci și veți primi multă răsplătă în ceruri..“ răsună în pustiu. O! dacă lumea s'ar lăsa călăuzită întru toate de cuvântul Evanghelic, s'ar schimba cu totul fața pământului. S'ar șterge multe lacrimi amare și multe suflete chinuite s'ar ușura. Dar cei mulți — cari ar avea puțința să săvârșească fapte de milostenie — trec înainte, nepăsători și reci. În vâltoarea ce-i înconjoară, nu au timp să asculte glasul conștiinței. Ba ce e și mai dureros, o seamă dintre oameni folosesc în favorul lor individual haosul clipeilor de față. În timp ce alții se jertfesc, făcându-și datoria cu vârf și îndesat, ei fac spe-

culății, căutând să adune comori din truda și sudoarea celor năpăstuiți. — E dureros!

Visam cu ochii deachiși, ascultând cu gândul dus aiurea țărâitul melancolic al picurilor de ploaie.

Intr'un târziu, simții că mă cuprinde răceala. Privii în jur.. Tăcere și pustiu. Focul din sobă se stânse demult. Imi trântii pălăria pe cap și, trecând în stradă, o luai spre casă cu pas de somnambul.

În după amiaza acelei zile poșta îmi adusesse mai multe scrisori. Incepui să le desfac. În prima scrisoare „Federala Zorile“ din Cluj mă anunța că s'a publicat „Decretul-Lege“ contra speculei. Bun! În sfârșit, o surpriză plăcută. Onoare ce'or ce au conclucrat la promulgarea acestei legi. A doua era o carte poștală. Fetifa mea, elevă la școala normală, îmi cerea bani de Sfântul Nicolae. Hml.. A treia, o scrisoare în plic dela moștenitorul meu, elev de liceu. Mă ruga să merg la Oradea, pentru a-i cumpăra palton de iarnă, etcl., Hml., hml.. Și tocmai acum când speculanții au urcat prețul stofelor. Ghinion, dar ce să-i faci, trebuie să mă execut. A patra scrisoare era dela un prieten din București. Imi comunica ceva îmbucurător, în legătură cu un manuscris de povestiri, pe care îl înaintasem spre editare „Fundajiilor Regale.“ Asta da! mă înveseli; și hotărîrea urmă sponstan: Am să-i trimit fetiței ceva bani în plus, iar băiatului am să-i cumpăr un palton.. dacă nu din stofă de prima calitate, dar în tot cazul ceva bun.

scumpii lor, pentru care să se scurteze zilele durerii fără de margini.

[...] V'am rugat la începutul postului să aduceți, cu dragă inimă, toată jertfa ce vi se cere, pentru apărarea țării. Pentru cei aflați la sfânta datorie pentru noi toți și pentru scumpii lor rămași fără sprijin acasă. Sprijinul lor să fim noi toți. Nu mă îndoiesc, că chemarea sufletului meu a aflat răsunet în sufletul vostru și cu toți au primit ușurare din ajutorul vostru, nu mă îndoiesc, că sufletul creștinesc, care este sufletul dragostei lui Dumnezeu prin Isus Hristos Domnul nostru, a lucrat rod binecuvântat de iubire frățească, chezașia a toată biruința.

Chemarea noastră n'a fost numai pentru postul Crăciunului, este o chemarea statornică către sufletul creștinesc pentru a aduce rod de fapte bune, cari sunt viața lui. Zilele sunt grele peste măsură. Nu știm ce aduce ziua de mâine. Cu suflet curat, înfrățit prin lucrarea dragostei creștinești, să ne imputernicim din zi în zi, aproape de Domnul, umblând pe calea poruncilor lui, chezașie de viață, să avem nădejde nezdruncată în Atotputernicul, care dă biruință celui credincios până la sfârșit.

[...] Văd cu ochii sufletului, dealungul și dealatul Vlădiei de Dumnezeu păzite, pe toate văile și pe toate dealurile, străbătute prin mijlocul vostru, cu atâta fericire a sufletului meu, văd pe pruncii voștri în cete colindând, cum au colindat de veacuri strămoșii noștri. Aud glasurile lor duioase. De astădată pare că se amestecă o jale în cântecul lor ingeresc.

Scumpii lor nu sunt toți acasă, nici a celor ce colindă, nici a celor cărora li-se colindă. Câte lacrimi nu vor umezii sfintele cântări? Și mai multe vor curge deadreptul în inimile mamelor sau a bunicilor pentru a nu întrista și mai mult ingerii lui Dumnezeu. Sfințiți și aceste lacrimi cu rugăciunile calde, ale voastre și ale scumpi pruncilor voștri și le închinați jertfă sfântă pentru pacea Neamului și pentru pacea lumii întregi. Bun este Domnul și Puternic peste măsură, să stingă

focul infricoșat aprins în lume și să reverse din nou lumina lină a măririi Sale, în pacea dumnezească, adusă de Fiul Său Unulnăscut trimis în lume. Dela prunc până la moșneag, peste toate treptele vârstei, să se înalțe glasul cald de rugăciune către Pruncul Isus, care ca astăzi se naște: „*Impărat al păcii și Mântuitor al sufletelor noastre*“: „*Pacea Ta dă-ne-o Doamne, și atunci toate ni le ai dat nouă*“.

Cu această pace se vor întoarce scumpii noștri la vetrele lor, în sânul familiei scumpe, tot mai creștinească, scăpată de încercare, laudând și preamărind pe Dumnezeu, știind prețui tot mai bine pacea și hotărâți a lucra cele ce sunt pentru pace. Să se instăpânească bunăvoința între oameni și vom avea pacea mult însetată.

IV.

Preaf. ALEXANDRU AL MARAMUREȘULUI arată care-i calea ce duce la pacea lui Hristos.

[...Sărbătoarea de azi ridică în fața lumii întregi pe Pruncul dumnezeesc din brațele Mamei Fecioare și icoana aceasta nu se poate să nu aducă un suflu de împăciuire creștină până și în taberile cele mai învrăbite. Icoana Mamei Preacurate și a Pruncului ei, cu mâna-i ridicată, nu spre lovire, ci pentru binecuvântare, nu se poate să nu îndemne pe toți din toate tranșeele, de pe toate mașinele sburătoare și din pântecile tuturor năilor ce umblă sub ape, ca măcar în ziua aceasta de praznic să nu ridice arma ucigașă împotriva fratelui lor, care simte astăzi la fel cu ei, privirea blândă de copil a Mielului nevinovat ce-a venit să ia asupra-și păcatele tuturor. Pretutindeni în lume sunt mame și copii și inima celor din părțile unde pustiește războiul simte întru toate la fel cu a celor ce sunt azi în această biserică, unde ne închinăm cu smerenie, având pe buze cântarea ingerească „*Mărire întru cele de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace între oamenii de bunăvoință*“.

Aici, ca și aiurea — pe tot întinsul creștinătății — se aude azi chemarea stăruitoare a bisericii: „*Hristos se naște, măriți-l; Hristos*

din ceriuri, întimpați-l; Hristos pe pământ, înălțați-vă“. Coborât din ceriuri, de unde singur putea veni izbăvirea, Hristos Domnul este pe pământul mereu însetat după această izbăvire. Este în mijlocul nostru, al omenimii întregi, chemându-ne mereu să ne înălțăm sufletele pentru a le face primitoare de adevărul cuvintelor ingerești, că, fără a se da lui Dumnezeu mărire ce i-se cuvine nu poate fi pace în lume.

Dacă azi nu-i pace în lume, cum n'a fost nici mai dăunăzi și cum nu va fi, se pare, încă multă vreme înainte, este pentru că lipsese „*bunăvoința*“, fără de care nu-i pământ prielnic pentru pace în suflet de om. Răscumpărați deopotrivă prin sângele dumnezeesc vărsat pe Golgota, Domnul ne vrea pe toți înzestrați cu aceleași drepturi la viață și fericire. Înaintea lui nu-i osebire de sânge și limbă, fiind cu toții chemați „*chienați* — cum așa de frumos o spune sf. Pavel — întru o nădejde a chemării noastre... până vom ajunge toți la unirea credinței și a cunoștinței Fiului lui Dumnezeu întru om desăvârșit, la măsura vârstei plinirii lui Hristos“ (Efeseni 4, 4. 13). Pentru asta se cere însă — după același apostol — „*unirea spiritului prin legătura păcii*“ (Ef. 4. 3). Se cere ca fiecăruia dintre oameni să i-se recunoască dreptul dat de Dumnezeu la o viață proprie ființei sale, ca trupul și sufletul lui să se poată desăvârși, deopotrivă, după legile firii și după voia cea sfântă a celui ce singur este Stăpânul a toată făptura. Și nu din vre-o silă din afară, ci din „*bunăvoința*“ internă a sufletului, din iubirea ce-o datorăm tuturor semenilor, trebuie să răsără acest simț de dreptate, această recunoaștere, nu numai în principiu, dar în faptă, a dreptului fiecăruia la tot ce-i trebuiește, atât ea singuratic, cât și ca membru al bisericii și al neamului de care se ține. Pacea, adevărata pace creștină vestită de ingerii Crăciunului, este deci numai pacea întemeiată pe dreptate și iubire, adevărindu-se astfel din plin cuvântul Scripturii că „*dreptatea și pacea s'au sărutat*“ (Ps. 84, 11).

Adevăratul temei al acestei păci — ea

Luai acum la mână „*Curierul Creștin*“ și începui să citesc cu atenție „*pastorala*“ înalt Preasfințitului Părinte Iuliu. Și pe măsură ce sorbeam cu ochii, șir de șir, slovele tipărite și pline de farmec, în sufletul meu picura o tainică mângâiere. „*Cât de frumoși sunt pașii celor ce vestesc pace, a celor ce vestesc cele bune*“ — spunea între altele duiosul Părinte.

Bunăvestirea mângâierii și a păcii o veți da, dragii mei, în casele celor neajutorați, a celor lipsiți, în orice chip, în familiile și casele fraților mai mici ai Domnului.

Hrăniți pe cei flămânzi, stămpărați setea sufletescă și trupească a celor însetați, îmbrăcați pe cei goi, cercetați pe cei bolnavi, primiți pe cei streini și părăsiți; știind că lipsa și durerea tuturor acestora Domnul le-a îmbrăcat. Ascultați apoi glasul tainic și fericitor în sufletul vostru: „*Când ați făcut unuia dintre acești frați mai mici ai mei, mie mi-ați făcut...*“

Cu acest gând să intrăm în sfântul post al Crăciunului. Să întărim sufletul nostru cu darul lui Dumnezeu, întemeiați în credință, să săvârșim, cu toată puterea sufletului, binele.

Este firesc, că a Domnului chemare, pentru grija fraților săi mai mici, a căror lipsă și durere bine a voit a le lua asupra Sa, se îndreaptă, înainte de toate, nouă, așezat fără vrednicia noastră, slugă tuturor. Am socotit deci, potrivit acest ceas, pentru vestirea închinării crufărilor noastre de un *million Lei* ca izvor de un strop de alinare pentru frățiorii Domnului.

Numele fondului va fi: „*Frățiorii Domnului*“, iar literele de întemeiere, cuvintele Domnului Isus, cari cuprind toată durerea și suferința omenescă, cu care s'a identificat: „*fiind că am fost și mi-ați dat să mănânc, însetoșat-am și mi-ați dat să beau, strein am fost și m'ați primit gol am fost și m'ați îmbrăcat, bolnav am fost și m'ați cercetat...*“

„*Doamne, când?*“

„*Adevăr grăiesc vouă: Când ați făcut unuia dintre acești frați mai mici ai mei, mie ați făcut...*“

În sufletul meu se făcu lumină. Imi simții trupul străbătut, până în cele mai adânci fibre, de un fior cald. Oștai și, închizând pleoapele încet, lăsați gândul fugă să mă poarte într-o lume plină de reverii. Vedeam acum înaintea ochilor mei silueta sveltă, turnată în statue de bronz, a marelui Ierarh. În aureola strălucitoare într-o lumină diafană, ce-i înconjura fruntea înaltă, mi se părea că văd scris cu litere de foc: „*Mae-cena redivivus*“.

Da, în vremi de grea cumpănă ies la iveală sufletele cu adevărat mari. Așa a fost întotdeauna. Biserica română, unită cu Roma eternă, a avut mulți Episcopi a căror nume va rămâne pomenit cu evlavie de-alungul veacurilor viitoare.

Prin creerul meu înviorat se depănau acum scene trăite și văzute în realitate.

Cu ocazia unei consacării de biserică, preoții tractului intrară în audiență. Bunul Părinte Episcop ne învăluie pe toți într-o privire

plină de dragoste. Și nu știu cum, din vorbă în vorbă și cu multa intimitate, așa ca în familie, veni vorba despre crufare..

— „*Ei, vedeți... surăse blajin bunul Părinte, paltonul acesta îl port de-un lung șir de ani. Dar mă servesc și cu acesta, întocmai cum m'aș servi cu unul nou*“.

Te miri ce vor fi gândit unii dintre frați. Dar cei sceptici pot să se convingă acum „*quantum satis*“ ce l'a determinat illo tempore pe marele Ierarh să se muțumească cu paltonul vechiu. Da, n'a vrut să facă lux și paradă. Cu jertfire de sine și multă crufare, a pus ban lângă ban. De ce? Enigma e deslegată acum. A crufat pentru fondul „*Frățiorii Domnului*“. Frățiorii mici, goi și flămânzi.

Răsună tainic în sufletul meu cuvântul plin de mângâiere și dragoste, ce isvora din inima caldă și profund înțelegătoare a bunului Ierarh, cu toate ocaziile când bătătoarea în lung și lat „*cărările dragi sufletului*“.

— „*Duceți cuvântul meu de dragoste și pace în casele voastre, la vetrele voastre. Spuneți copilașilor voștri dragi, că îi cuprind pe toți în caldă îmbrățișare a sufletului meu*“.

Ochii duiosului Părinte străluciau în sculpiri adânci, iar mulțimile ce-i ascultau cu evlavie și transpuși pe alte tărâmuri cuvântul plin de vrajă, ce picura în suflete și inimi ca un fel de lemn tămăduitor, ostau în tăcere, sbucindu-și pe furie lacrimile ce le tremurau în colțul genelor și preamărind în gândul lor pe Dum

și al dreptății și iubirii de altfel — este însă puterea și darul lui Dumnezeu și ea nu poate sălășlui decât în suflete, cari caută cu tot dinadinsul pe Domnul, pentru care voia lui e lege și poruncă și cari sunt pătrunși, în toate fibrele lor, că fără ceace înseamnă „mărirea întru cele de sus lui Dumnezeu“ nu poate fi „pe pământ pace între oamenii de bunăvoie“. Sf. Pavel — vorbind în cartea sa către Romani despre împărăția lui Dumnezeu, deci o împărăție ce are legătură cu Dumnezeu, derivă din el și trăiește prin el — spune, că aceasta „nu este mâncare și beutură, ci dreptate și pace“ (14, 17). Iar în cartea sa către Galateni are aceste cuvinte de acelaș cuprins. „Purtați sarcina unul altuia și așa veți implini legea lui Hristos... și câți vor viețui cu îndreptarea aceasta, pacea și mila peste ei și peste Izraelul lui Dumnezeu“ (6, 2. 16), care suntem noi. Fără paza poruncilor lui, fără a-l se da mărirea cuvenită prin ascultare și supunere, prin credință și smerenie, fără iubire jertfelnică, nu poate fi deci pace adevărată în suflet de om. De aceea a spus și a putut să spună Domnul (Io. 14, 27), că „pacea“ sa — care nu este „pacea lumii“ — ni-o dă el singur, el ni-o poate da].

V.

Preasf. IOAN al Lugojului dă o seamă de slăvuri bune pentru aceste zile rele.

[...] Bine zice sfântul Cosma: „Taină străină văd și minunată“ (Catavasia a IX-a dela Crăciun). La oameni, copilul este mai tânăr decât tata și decât mama. La Dumnezeu, Fiul este tot atât de veșnic, ca și Tatăl: până ce nu era încă nimic din lume, Fiul era: „Din pântecul mai înainte de luceafăr te-am născut“ (Psalm 109, 4). Numai când mor părinții li-se lasă copiilor moștenirea; iar cât trăiesc, le dau copiilor ca să aibă cele de lipsă. Fost-au puțini părinți, cari au făcut greșala de și-au dat copiilor averea până când erau încă în viață; însă, lăcomia a orbit ochii copiilor, și părinții, de multe ori, au ajuns pieritori de foame. La Dumnezeu nu este așa, tocmai pentru că nici Dumnezeu nu este om. Noi mărturisim în Credeu despre Fiul lui Dumnezeu, că este „de o ființă cu Tatăl“, adică egal: „Dum-

nezeu, care le a hărăzit în plină măsură o atât de rară bucurie.

Iar astăzi acest cuvânt de nefermărită dragoste și milă Părintească e tornat în opera care va dăinui mereu, ca o stâncă de granit, de-a lungul veacurilor.

S'ar putea oare talmăci prin grai omenesc gestul plin de marimă isvorât din inima caldă a Preasfântului Iubitor Nul Vorbele, fie aceea oricât de măiestrite, nu s'ar putea ridica ridicând în sferile unde planează prin măreția ei opera săvârșită. Și-apoi, atari gesturi, de înaltă nobțeț, grăiesc limpede dela sine și nu au nevoie de comentariu.

Cu sufletul cuprins de vrajă, priveam tremurul ușor al picurilor de ploaie. Tărăitul lor îmi părea acum un melodios cântec în surdina. În jurul meu era liniște și pace și ce plăcută era această tăcere plină de nostalgie. Aveam impresia că cel mai mic șgomot ar spulbera tabloul minuat care se depăna acum ca într'un calcidoscop viu, pe dinaintea ochilor mei surzitești...

Copii cu fețele stacojii de foame și îmbrăcați în sdrențe, aleargă spre o câmpie plină de lumină. E ger cumplit și nămeți. În mijlocul câmpiei se înalță falnic un „pom de Crăciun“, a cărui creste ating înălțimi nebănuite. De ramurile pomului atârână tot felul de bunătăți. Hăi-

nezeu adevărat din Dumnezeu adevărat“ Decu cu nimic nu este Fiul nici mai mic, nici mai sărac ca Dumnezeu Tatăl. De aceea zice Domnul Isus: „Toate, câte are Tatăl, ale mele sunt“ (Evanghelia lui Ioan 16, 15).

Prorocul David cu multă vreme înainte, vede venirea Mântuitorului în lume, și ne scrie: „Zis-am Domnului: Domnul meu ești tu, căci bunătățile mele nu-ți trebuiesc“ (Psalm 15, 2). Deci nu de dragul bunătăților ce am putea să-I dăm noi Fiului lui Dumnezeu, vine în lume; ci, cum spunem în Credeu: „pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire“. A văzut Dumnezeu nenorocirea cea mare, în care a prăbușit pe oameni păcatul, și atunci Fiul lui Dumnezeu s'a hotărât să-și verse și cea din urmă picătură de sânge, numai să-I scape pe oameni de necaz și să-I vadă fericiți... De aceea zice Sfântul Apostol Pavel următoarea vorbă, pe care cu tot dreptul o putem spune fiecare din noi: „M'a iubit, și s'a dat pentru mine“ (Galateni 2, 2). Așa zice și cântarea Bisericii: „Împăratul cerurilor pentru iubirea de oameni pe pământ s'a arătat, și cu oamenii a petrecut“ (Dogmatica dela versul VIII)

[...] Bogați și săraci, tineri și bătrâni, sănătoși și bolnavi, gândiți-vă în aceste zile cu multă chibzuință la sărăcia de bună voie, pe care a luat-o asupra Sa Fiul lui Dumnezeu când a venit în lume. Cine poate ști, ce ne aduce ziua de mâine. Scumpul nostru Rege și sfătuitorii Măiestrii Sale fac tot ce pot ca să scape țara de primejdia războiului. Dacă vor veni însă și peste noi toate grozăviile războiului, va trebui să ne apărăm țara și moșia noastră, rudele și întreg neamul nostru. Peste noi dau necazurile și greutățile fără ca noi să le dorim și să le căutăm; însă din răbdarea lor creștinească vom câștiga și noi, și rudele noastre și neamul nostru întreg. Isus a luat asupra sa de bună voie sărăcia și de bună voie a trăit în valea plângerii (Psalm 83, 6), răbdându-le toate „pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire“, învățându-ne, cu pilda Sa, că „prin multe necazuri trebuie să intrăm întru împărăția lui Dumnezeu“ (Faptele Apostolilor 14, 21).

Dintre toate chipurile sfinte, ce le-am văzut în viața mea, mai tare mi-a rămas tipărit în minte unul, în care Isus, copilăș de vreo

niște călduroase, opincute și alte încălțăminte. Pâine, cozonaci, fructe hrănitoare și alte multe.

La un moment dat, ramurile pomului se pleacă la pământ. Copilașii năvălesc în chiot vesel și plin de fericire spre bunătățile ce li se oferă cu atâta marimă. Sdrențele dispar ca prin farmec. Îmbrăcați cum sunt acum în hănițe călduroase, pași niște cuconăși din neam boeresc. Și ce plăcere e să-i vezi cum se înfruptă din pâinea hrănitoare și din celelalte bunătăți. Fețele lor stacojii și palide se îmbujorează. Acum le e cald și sunt sătui. Se prind în cerc și, saltând șglobii și fericiți, în jurul pomului, încep să cânte, cu glasul lor dulce și nevinovat:

Moș Crăciun cu plete albe,
a sosit de prin nămeți
și aduce daruri multe,
la fetițe și băieți.

Moș Crăciun! Moș Crăciun!

Îmi ridicai privirea spre portretul ce atârna pe perete sub crucifixul de lemn și mi se păru că milostivul Arhieru zâmbește senin.

Iar eu, cu inima înduioșată și fără să-mi dau seama, mă pomenii fredonând:
„Florile dalbe..., florile dalbe!...“

Sabin G. Truția

4-5 ani, cuprinde cu amândouă mâinile Sfântă Cruce, și o strânge cu atâta drag la pieptul Său. Strângerea la piept și sărutarea Sfintei Cruci este o faptă foarte bună, căci Pruncul care s'a născut astăzi în Betlehem, pe Sfânta Cruce s'a adus Tatălui ceresc jertfa cea mai scumpă. Dar și mai frumoasă faptă facem, când asemănându-ne lui Isus, primim cu îndestulare dela Dumnezeu și sărăcia, și necazurile și durerile, ce le trimite peste noi, ori pe cari le lasă să vină peste noi de multeori pentru aliplrea noastră față de Isus, pentru credința Lui, cari ne vin de multeori dela lupul îmbrăcați în piele de oi (Mateu 7, 15).

Fiul lui Dumnezeu putea să nu întâmpine această sărăcie, necazurile, suferințele, ce au dat peste Dânsul; însă le lea asupra Sa de bună voie, în locul nostru și spre învățatura noastră. Azi când micul Isus tremură de frig în peștera din Betlehem, și nu are nici pat cald, nici moale, pe ogrinji din leslea vitelor să nu ne plângem nici noi de sărăcia și de necazurile ce dau peste noi. Să le răbdăm și noi ca El liniștiți, și atunci putem fi siguri, că nașterea lui Hristos ne va fi de folos.

Supremul gând al Papii. Se știe și se cunoaște: e războiul care bântue și pace care trebuie făcută. Aceste probleme îl preocupă și în zile de praznic strălucit, menite a-l îndrepta privirile spre zări mai senine. În 8 Dec. — la romano-catolici sărbătoarea Neprihănitelii Zămislirii — Sfântul Părinte a participat la slujba cea mare din venerabila basilică Santa Maria Maggiore, cea mai mare dintre toate bisericile închinete Preacuratei. Roma întreagă a făcut, cu acest prilej manifestații grandioase și entusiaste, de pietate față de Maica Domnului, icoana căreia este venerată în această basilică liberiană ca „mântuitoare a Romei“, „salus populi Romani“. În același timp, mulțimile imense au sărbătorit și pe Pius XII, care înainte cu 40 ani aici, în acest sanctuar marian, și-a celebrat cea dintâi sfântă liturghie a sa.

Dar și în mijlocul acestor înalte bucurii, sufletul Sfântului Părinte a rămas copleșit de permanentele griji ce-l apasă. Pietatea lui adâncă față de Maica Domnului a stors un minunat imn de slavă de pe buzele l'elocvente. A cerut ocrotirea ei pentru Cetatea și poporul care o cinstește cu atâta dragoste. „Dar — a încheiat Sfântul Părinte — sufletul Nostru, smuls din legătura acestei bucurii prezente sboară spre tristețele ținuturi creștine, unde furia războiului stinge cu necruțare atâtea vieți tinere, stoarce lacrimi și lasă ruine. Ne simțim striviți de atâta jale și copleșiți de tristeță imensă, îngrozitoare. Povestesc cărțile bătrâne ale Isroriei bisericii despre Maica îndurărilor, că a îndepărtat de atâtea ori tot răul ce se abătuse peste fil' El. Privească și acum spre noi cu ochii ei plini de milă, și facă să conțenească grozăviile luptelor, să înceteze urile și să se arate concordia, pentruca să ajungem fărăși la pacea cea bună, care să țină pe oameni strânși în legăturile trainice ale frățietății adevărate, supuși Părintelui ceresc și păzitori credincioși ai poruncilor divine. Impacă marea, Tu — Steaua Mării!“

Păstorul cel bun. S'a întâmplat acum douăzeci și cinci de ani. Trenul ce ducea pe Păr. Turquetil s'a oprit în gara dela Churchill — ultima gară pe malurile golfului Hudson. Calea ce avea însă de făcut sluga lui Hristos era cu mult mai lungă: încă 800 km. Până la Chesterfield-Inlet. Adecă: până la perla patriei Eschimoșilor unde-l mânau gândurile, dorurile. — Lungă cale, nu-i vorbă. Pe cine-l zorește însă dragostea lui Hristos și răvna

Centenarul unei morți

— Un veac dela moartea episcopului Samuil Vulcan —

mântuirii sufletelor, acelaia toate-i sunt cu putință.

Ajuns între Eschimoșii necreștini, vestitorul evangheliei își face rost de-un sălaș sărac, — așa ca pentru un apostol al Celui ce s'a născut în peștera Viilaimului. Intră numai decât în legături cu băștinașii. Intâmpină însă inimi de ghiată și minți cufundate în întunecimi mai mult decât polare. Noptile de 22 ore din 24, singurătatea, lipsurile stau să-l strivească. Trec așa trei ani încheiați. Roade ale pătimirilor sale: nimic. — „Mai multă răbdare!“ se încurajază singur. Și rabdă. Tovarășii de călugărie (oblați ai Mariei) și de apostolie cari îi sunt trimiși din Canada, se bolnăvesc pe rând. Unii mor de frig — 60 de grade! — și din alte pricini măcinătoare de puteri fizice. Cei rămași în viață pleacă spre patria din care porniseră. Mai marii îl cheamă acas și pe păr. Turquetil. El însă răspunde: „Și Eschimoșii au suflet, la fel cu alții. Vreau din toate puterile mele să fac aceste suflete să cunoască pe Dumnezeu și vreau să le aduc, drept dar, lui Dumnezeu...“

Mai marii l-au lăsat locului. — Trec alți doi ani. Băștinașii, de gheață vor fi ei, dar nu sunt de fier: se moaie cu încetul. Faptul că acest străin alb să încăpăținează să rămână între ei, îi agrăește blând, le îngrijește bolnavii, îi mișcă adânc. Ies din rezervă. Iși dau cu el în vorbă. Sloiurile s'au topit: în 1920 Păr. Turquetil are fericirea să boteze șaispiezece inși dintre ei. Anul ce urmează boteapă alți douăzecișicinci, iar peste alți doi ani încă cincizeci. Și cu aceasta stațiunea misionară era înființată. Nu peste mult a trebuit înfiripată alta, la Estimo-Kaap, cu 400 Km. mai încolo în ghețurile veșnice. — În 1932 Sf. Părinte l-a numit pe Păr. Turquetil episcop de Hudson. Eparhia se e de trei ori cât Franța. Astăzi are mângăierea întru Domnul să fie întemeietorul a douăsprezece stațiuni misionare cu un anumit număr de misionari și cu doi episcopi. — Și toate aceste eforturi, suferințe și jertfe fără număr pentru 7 până la 8000 de Eschimoși. Pentru că spațiul imens care-i patria lor e aproape nelocuit.

Altar preoți le cade greu și se socot martirizați de neplăcerile unor ierni de asprimea și de durata celor românești. Vlădicul misionar Turquetil o duce de 25 de ani într-o neîntreruptă iarnă, cu geruri ce ating 60 grade sub zero. Și nu se tânguește. Nici „recunoștință a mritelor“ nu așteaptă dela mine pe pământ. — De prasniciul Nașterii Domnului în peșteră înghețată, horum quoque meminisse juvabit. (P. Străjeru).

Principiile esențiale ale păcii. Ministrul de externe al Angliei, lordul *Halifax*, a făcut în Camera Lorzilor, Marți în 5 Decembrie, declarații de mare importanță. Precizând scopurile urmărite de puterile aliate, Anglia și Franța, ei a fixat și principiile esențiale pe care va trebui să se clădească o „pace satisfăcătoare și durabilă.“

„Vrem — a spus purtătorul de cuvânt al Angliei — ca popoarele care au fost lipsite de independența lor să-și recapete libertățile. Vrem să scăpăm popoarele Europei de vecinica teamă a agresiunii germane. Vrem să salvăm propria noastră libertate și securitate. Nu căutăm să întindem imperiul nostru sau să desemnăm din nou harta în interesul nostru. Cu atât mai puțin suntem împinși de dorința răzbunării, deși trebuie să se cunoască adevărul asupra tuturor celor cari pot fi spuse în privința dificultății crescânde de a menține această atitudine în inima poporului nostru, pe măsură ce se desfășoară războiul.“

În anul acesta, la 25 Decemv., când sărbătorim marele praznic al „Intrupării Domnului“, se împlinesc o sută de ani dela moartea marelui Episcop Samuil Vulcan. Aniversarea morții marelui episcop, la școlile d'n Beluș, s'a făcut, în fiecare an, cu mare pietate și în acest an, urma să se sărbătorească cu so'emnitate mare, dar din cauza haosului universal, serbarea s'a amânat pentru zile mai senine.

În cei o sută de ani, cari ne despart de moartea acestui mare Episcop, după cum bine știm, istoria noastră n'a fost altceva decât un continuu sbucium și un șir lung de lupte crâncene purtate cu atâta eroism de antecesorii noștri.

Depănând epoca lui Vulcan, vedem, că are un spirit propriu al ei, realitatea națională caracterizată prin lupta de regenerare a vieții culturale și naționale. Temelul aspirațiilor noastre milenare se clădește cu atâta socoteală, încât se întrezăresc zorile unei biruinți, care va trebui să fie integrală. În această epocă avem oameni cu suflete mari, cari au știut să se jertfească pentru idealul nostru național.

În epoca lui Vulcan Cronicații noștri, Clain, Șincal și Maior, culeg și descifrează din manuscrisele străine, cronicile Românilor, — pe bază de documente istorice arată originea noastră — etnică și pe baze de reguli gramaticale și filologice arată temelia latină a limbii noastre.

Molnar, Țichindeal, Tempea, Diaconov'ch, Ion Budai Deleanu și mulți alții, muncesc cu mult elan pe terenul literaturii și redșteptării naționale.

Samuil Vulcan, om de inimă și faptă românească, e promotorul mișcării culturale și naționale a acelor vremuri. Regretatul prof. Dr. C. Pavel în monumentală sa operă „Școalele din Beluș“ scrie:

Din clipa în care urcă scaunul episcopesc al Orăștilor, minte limpede și îndrumătoare, în mâinile lui se întâlnesc toate firile mișcării naționale și culturale ale Românilor din Aradul lui Moise Nicoară. — Din Banatul lui Jorgoriciu, Diaconoviciu-Loga, Paul Vasiciu și Di-

„Dimpotrivă, dacă Germania ar reuși să restabilească încrederea pe care a distrus-o, noi propunem să ajungem la un aranjament care-i va permite să spere a relua locul ce i se cuvine în Europa. Dorim să creem o ordine internațională, sub protecția căreia toate popoarele din Europa, sperăm, trăind de acum înainte în pace, sub domnia legii, își vor putea alege felul de viață politică și economică, eliberate de intervențiile vecinilor mai puternici.“

„Pentru a ajunge aici, suntem dispuși să facem toate eforturile ce ne stau în putință, în colaborare cu alte popoare, inclusiv Germania, pentru opera de reconstruire politică și economică, deoarece suntem convinși că numai astfel o viață internațională bine ordonată poate fi menținută.“

În continuare, lordul Halifax a arătat și condițiile de împlinit imediat pentru a se putea ajunge la această pace: e necesar înainte de toate ca popoarele să renunțe la gândul de a domina prin forță și să se obișnuiască a-și respecta cuvântul dat și pactele încheiate. A sta de vorbă cu oameni cari nu-și țin cuvântul, ar însemna a deschide drum și mai larg agresiunii și tirăniei, care trebuie înfrântă odată pentru totdeauna.

Principii și vederi nobile, care au aprobarea tuturor oamenilor de bine.

mitrie Țichindeal, „fiul Dimitrie“, din Ardealul episcopului Moga, ba chiar și din principatele. Spirit de elită, Vulcan e stăpânit de sentimente naționale mai puternice decât prejudecățile profesionale peste barierile cărora s'a știut îndrăzni.

Pe lângă acestia Clain, Corneli, vreme de cinci zeci de ani organizatorul școalelor primare eparhiale din Crișana și Banat, Coloși, frații Teodoroviciu și Petru Maior, colaboratorii Lexiconului dela Buda, apoi Șincal, Alcebi, fireavul Gh. Fărcaș, Vitiz, Bron Niceta, Munteanu, Alexandru Grava, Mihailu s. c. l. făcând în jurul lui Vulcan un fel de academie, cea dintâi academie de studii privitoare la trecutul românesc...

Clain, Șincal și Petru Maior după neînțelegerile cu Bob, deasemenia la Vulcan găsesc scut și sprijin. Încă Samuil M'cu-Clain scrie despre Vulcan: „că-i om foarte învățat și harnic“. Mai târziu ajunge episcop, casa lui din vechea cetate, de pe țărmul Crișului repede, devine adăpost pentru toți cărturarilor și brăzdarilor arătorei românești. La 3 Iulie 1802 Șincal mulțumește lui Vulcan „pentru ajutorul fegădule cât va avea nevoie de dânsul“, iar de altădată îl numește: „Hrănitorul meu prea dulce“. Din 11 Febr. 1811 până la sfârșitul acestui an, Șincal lucrează în curtea lui Vulcan unde termină cronica cu anul 1739. Tot anul acesta așează pe Petru Maior în postul de revizor al cărților românești, ce se tipăreau în tipografia universității din Buda, devenind vacant prin moartea lui Clain. Până și hârtile le dădea Vulcan, din fabrica sa dela Finș lângă Beluș.“

Samuil Vulcan privit sub perspectiva politică, deoarece Ungurii pe atunci nu-și arătară încă dinții, a luptat cu mult succes împotriva supremației sârbești, care prin înființarea eparhiei sârbești a Aradului, a devenit tot mai amenințătoare. În mijlocul prigonirilor din partea Sârbilor Țichindeal scrie lui Vulcan: „Milostive Patroane, scoate-ne din pământul Egiptului, din casa de robie“. Chiar de aceea, Vulcan, pentru a asigura o rezistență a Românilor în Zarand, Banat și Crișana, a sprijinit cu largă mână, înființarea școlii normale ortodoxe din Arad.

Dar opera monumentală a fericitului episcop a fost întemeierea liceului din Beluș, la 6 Oct. 1828, care, aici, la frontiera de Vest, în lungul unui veac de luptă și rezistență națională, a avut un rol covârșitor. La acest liceu, care în anul curent a fost lărgit și modernizat cu mari jertfe bănești de I. P. S. S. Dr. Valeriu Traian Frențiu, s'a crescut și format o întreagă pleiadă de cărturari și dascăli, tot atâția precursori și luptători ai Unirii noastre teritoriale.

În literile fondationale Vulcan zice: „Întru folosul și cultura națiunii române lipsite cu totul de ajutor și cultură mi-am propus a ridica și întemeia în numitul opid Beluș, școli normale, adecă primare orășenești și gramaticale și deoatce institutul acesta s'a întemeiat cu preferință pentru națiunea română să pună pond special pe ortografie reducând la literile avlice, pe gramatica și literatura valahică“.

În adevăr în limba noastră prin valorile vremurilor, în special în literatura bisericească, s'au încetașenit atâtea cuvinte slavone și grecești, mai mult chiar, s'a introdus alfabetul slavon. Vulcan, este cel dintâi în literatură, care insistă pe lângă scoaterea acestui alfabet.

Am mai scris eu și în alte rânduri despre opera frumoasă a acestui Arhieru, dar este puțin, prea puțin ceea ce am scris. Opera lui, în special, pe teren bisericesc e foarte vastă, în cadrul unui articol ocazional nu se poate

cuprinde. Istoria, însă, a fixat în mod definitiv rolul pe care l-a jucat în lumea în care a trăit. În Panteonul marilor oameni ai neamului, Sa muli Vulcan ocupă un loc de frunte.

Cuvine se ca în această zi de sărbătoare să ne înălțăm sufletele într'un sentiment de adevărată recunoștință și să ne închinăm memoriei marelui binefăcător

Prof. Traian Tămaș

Gânduri de Crăciun

de pr Petre M. Anca

Sunt aproape douăzeci de veacuri decând pogorârea Fiului Sfânt pe pământ a adus oamenilor, prin graiul îngerilor și cântul corurilor cerești, acest mareț imn: „Mărire întru cei de sus... și pe pământ pace“... Aproape două mii de ani au trecut de când ceriul împurpurat, a picurat pământului obidit într'una din minunatele nopți ale lui Decembrie imperativele vremilor cari aveau să urmeze lui Hristos: „Mărire... și pace“...

„Mărire și pace“, răsunară cuvintele vestitoare, iar al lor răsuret luat pe aripe de vânturi, a fost purtat dela o margine de lume la alta.

„Mărire și pace“... au răsunit deasupra peșterii din Bethleem; dar aceste cuvinte au avut ecou în primul rând în Inima sfântă a Pruncului Isus, care, amăsurat lor, în viața Sa întreagă, s'a nizuit a lucra „mărirea lui Dumnezeu“ și-a da oamenilor „pacea“. Pentru înscăunarea acestor divine postulate în inimile oamenilor, micul Isus când devine mare, se înflăcărează de dragul Cuvântului rostit pentru mărirea lui Dumnezeu, și se lipsește de toate, se jertfește întreg pentru pacea oamenilor.

Deasupra lumii noastre mai vlăguită decât a vremilor păgâne de atunci, nu peste multe zile, răsuna-vor iarăși, din mii de glasuri, cuvintele sfinte: „Mărire în ceruri, sus, și pace pe pământ, jos“. Atunci demult, ceriul și pământul, la auzul acestor cuvinte, duși de mâna mică și sfântă, a Pruncului din ieslea Bethleemului, s'au îmbrățișat și și-au dat sărutul păcii. Atunci cei mici și ne-nvățați, păstorii se'ntâlnesc în lăcașul venirii Fiului lui Dumnezeu între oameni, cu cei mari și învățați, crai ai pământului, și în semnul păcii, cuprinși de vraja păcii, cântă imnul păcii, îngenunchiați înaintea ieslii, aducând mărire lui Dumnezeu.

Sufletul tainic al acestui imn mareț din Noaptea Sfântă a Intrupării, a involburat lumea întreagă, exaltând mai întâi ceata mică și neînfricată a apostolilor Domnului. Dorința lor de-a preamări pe Dumnezeu în toate acțiunile, și de-a instaura pacea între popoarele păgâne, prin înlăturarea ignoranței și nebuniei în cari trăiau, și înlocuirea lor cu cunoașterea rostului omului, cunoașterea lui Dumnezeu și slujirea Lui, au fost izvorâte din marile imperative divine: „Mărire în ceruri... și pe pământ pace“...

Stăruință în slujba acestor comandamente, se face numai în măsura în care oamenii își dau pe de-antregul seama de însemnătatea lor și de sublinul momentului în care Ceriul le-a dat pământului. Azi însă, nu ca atunci. Ceriul se depărtează de pământ, plănuiind par'că, o amenințare, amenințând par'că cu o pedeapsă.

Ura conducătorilor de neamuri, vrajba popoarelor cari se nsângerează, pustiirea războiului care s'a abătut asupra unora distrugându-le totul, și amenință a se rostogoli și asupra altora, denotă cât de puțin în seama oamenii de faptul Intrupării Fiului lui Dum-

nezeu, și cât de mult și-au uitat, că unul ca și toți suntem datori a da mărire lui Dumnezeu, și-a stabili pe baze temeinice de virtuți, pacea între oameni.

Dacă în cadrul acestei vreri a Domnului, și cei mari ca și cei mici, ar căuta a pătrunde marețul fapt al Intrupării și s'ar lăsa cuprinși de vraja imnului îngeresc, nu s'ar putea ca înălțarea sufletească de care ar fi pătruși să nu-i predisună spre elevare sfântă și spre pace și liniște sufletească. Și-apoi liniștea lăuntrică, este pacea din afară; iar pacea individului, este liniștea popoarelor.

Cu gândul la peștera din Betleem, cu fiorul cântecului îngeresc în suflete, azi să încercăm a zdrobi din noi, cerbicoșia inimii, și a alunga ura, pisma, invidia, dorul de mărire deșarte, și desfrâul; a le alunga pe toate, iar în locul lor a înstăpâni în noi modestia blândețea, dragostea și castitatea. Aceasta ar fi mărirea lui Dumnezeu, care în mod spontan ar aduce pace pe pământ.

Suveranii Italiei în vizită la Papa.

În vreme ce Europa se sbate nebună de dureri, în hora războiului, din Cetatea Eternă sosese vești de strălucite solemnități ale păcii. Suveranii Italiei, în ziua de 21 Decembrie, cu mare suită și cu pompă imperială, s'au îndreptat spre Cetatea Vaticanului, spre a face o vizită oficială Sfântului Părinte PIUS XII. Roma întreagă, îmbrăcată în sărbătoare, grea de podoaba steagurilor, a participat la această sărbătoare excepțională. Mulțimi imense, înghesuite după cordoanele armatei, au umplut străzile, manifestându-și cu entuziasm bucuria păcii între cele două puteri deopotrivă scumpe sufletului italian. Toate clopotele Romei au început să sune deodată, înălțând spre ceruri senina bucurie generală.

La Vatican, primirea s'a făcut cu tot fastul rezervat Suveranilor. Papa i-a primit în sala mică a tronului, und a avut cu înalții săi oaspeți o conversație lungă, în cursul căreia daruri prețioase s'au oferit deoparte și de alta. Apoi Suveranii au vizitat pe Cardinalul Secretar de Stat, care i-a condus după aceea în Sala Tronului, unde au fost prezentate Pontificelui personalitățile ce compuneau cortegiul regal.

În scurta alocuție pe care a rostit-o Papa cu acest prilej, Sfântul Părinte și-a exprimat, înainte de toate, marea bucurie pentru pacea ce s'a sălășluit, sub Pius XI, între Italia și Vatican. Incoronarea acestui eveniment prin înalta vizită a Suveranilor este cu atât mai de preț în aceste momente, fiindcă este luminată de splendoarea apropiatei sărbători ale Nașterii Domnului, sărbători ale milei și bunătății care preface lumea. Gestul imperial, manifestare a credinței și pietății de totdeauna a Casei de Savoia care se sprijinește pe simbolul crucii, în vremile crâncene de astăzi mari are și altă semnificație. În vremece — redăm după „Rador“ — alte popoare sunt înceștate, în războiu sau amenințate de el, Italia, vigilentă și puternică sub conducerea înțeleaptă a Regelui și Impăratului ei și cu ajutorul conducătorilor ei — rămâne pacifică în viața civilă, în bună înțelegere a spiritelor, în cultul neîntrerupt al artelor și științelor, în activitatea dela câmp și din industrie, în aer și pe mări și în riturile solemne ale religiei catolice“. Mergând înainte pe acest drum Italia poate nădăjdui dela Domnul nu numai pacea sa internă și externă, ci să vadă restabilindu-se și între popoarele lumii o pace onorabilă și durabilă.

În 28 i. e., vom vedea continuarea și

încheerea strălucitului eveniment: Sfântul Părinte în persoană se va duce la Quirinal să întoarcă vizita Suveranilor, ceea ce nu s'a mai pomenit dela 1870 încoace.

Crăciunul nostru

Crăciunul, sărbătoarea nașterii Celui numit de profet „Prinț al păcii“, a sosit din nou. Îl așteptam de mult, dar în anul acesta îl prevedeam trist, plin de zăbucium, nu ca altădată. Ne înspălmântam, nu închipuite temeri, ci temeinlice prevederi de sânge și măcel. Ne gândeam că deasupra țării noastre poate cântul de colinzi să fie înăbușit de bubuit de tunuri, iar datinele străbune să fie uitate...

Tot farmecul Crăciunului, — un farmec ce copleșește de mulțumire — isvorește din pacea ce ne cuprinde pe toți, îndemnați par'că de tainice glasuri ce cântă mereu: „... pe pământ pace, între oameni bunăînvoire“. Și tocmai fiindcă nu aveam siguranța păcii, cu înfrigurare așteptam un Crăciun lipsit de farmec.

Pentru unii, e adevărat, Crăciunul acesta nu e ca în alți ani. De pacea căminului familiar unii sunt departe: soldați ce străjuiesc și ne asigură nouă liniștea Crăciunului. Lipsesc poate părinți, lipsesc flăcăi, iar colindătorii satelor noastre poate s mai puțin.

Totuși, peste țara noastră cuvântul de pace răsună liniștit, și Crăciunul nostru e tot așa de frumos, tot așa de plăcut ca'n alte vremuri. Ce deosebire între Crăciunul nostru și Crăciunul altor neamuri, asupra cărora războiul duce prăpădul! Străjuiți de soldații noștri vom trăi iarăși, netulburați, clipele de tainică reculegere, în noaptea nașterii lui Isus. Temeurile noastre au fost zadarnice, prevederile înșelate. Crăciunului nostru românesc în anul acesta nu-i lipsește nimic din strămoșescul farmec.

Totuși de aceea, cu cât Dumnezeu ne-a dat mai multă pace, ca altora, cu atât din inimile noastre trebuie să se ridice mai multă mărire spre ceruri. Dacă Crăciunul anului 1939 nu aduce lui Dumnezeu, din cuprinsul țării noastre, mai multă mărire, ca în alți ani, ne-am arăta nepăsători față de răul ce poate ne paște și mai ales nerecunoscători față de Pronia cerească. Crăciunul acesta, în țara românească să fie un Crăciun de obștească mulțumită!

Îngerii ne cântă: „pace“, dar faptele noastre creștinești să dea lui Dumnezeu mărire.

Pr. Eugen Popa

† Dr. Nicolae Drăgan. Săptămâna aceasta a umplut de jale nu numai inimile grănițerilor năsăudeni ci și a tuturor celor ce înțeleg marea pierdere pe care a suferit-o știința și viața publică românească prin moartea prematură a profesorului și academicianului Dr. Nicolae Drăganu dela Cluj.

Muncitor ca puținii alții și — ceea ce-i și mai rar în zilele noastre — de o onestitate antică și modest, acest fiu al Grăniței năsăudene a fost în toată vremea o personalitate dintre cele mai vrednice de tot respectul. — S'a născut în Zagra la 1884. Liceul l-a făcut în Năsăud, universitatea în Budapesta. Timp de treisprezece ani (1906—1919) a fost profesor la liceul din Năsăud, unde și întemeiază și stabilește faima deplin meritată de filolog de seamă. Ca profesor la Universitatea din Cluj e hărnicia, priceperea de specialist și conștiințiozitatea întrupată. Deși cu întârziere Academia română l-a ales și ea de membru pe autorul neîntrecutei lucrări: „Românii în veacurile IX—XIV pe baza toponimiei și a onomasticei“.

În afară de monumentală operă pomenită

mai sus, de numele lui Nicolae Drăganu se leagă o importantă serie de studii, articole, comunicări, recenzii etc., cari ating numărul de 250 și dau mai bine de 3500 pagini de tipar, toate purtând pecetea savantului consumat, a scriitorului serios și cumpănit care-și trage seama că „verba volant, scripta manent”. — Ar lipsi o trăsătură esențială din icoana vieții acestui savant dacă n'am pomeni credința lui statornică și devotată în Dumnezeu și Biserică. A fost un fruntaș între credincioșii Bisericii noastre sfinte, care l-a onorat cu demnitatea de membru în comitetul de direcție al Agru-lui.

Celui prohodit de Preasf. Iuliu în sobor de preoți, Părintele luminilor facă-i parte între cei aleși ai săi!

Știri mărunte

Redacționale. *Tuturor abonaților, cetitorilor și prietenilor săi „UNIREA” le dorește din tot sufletul sărbători ferice.*

Sfințire de biserică. Sosit în localitate din prezluș, Preasf. Ioan Bălan, al Lugojului, a consacrat Duminecă, în 10 Decembrie c., monumentala biserică nouă din *Boușarul de sus*, unde acum păstorește p. I. Peteanu și, pe vremuri, dăscălise Ion Pop-Reteganul. Actul sfânt a fost săvârșit de înaltul ierarh în sobor de preoți (prepozit Dr. N. Brinzeu; protopop Iustin Bora; preoți: Berinde, Simonetti, Aldea, Glidan, Bentea; diaconi: Tufescu și Șt. Bălan; pedist: Perian; cântăreț de strană: pr. Ignat), și fiind de față mulțime de popor și intelectuali (poporenii erau nu numai din loc, ci și din satele vecine: Boușarul de jos, Marga, Bucova, Voislova, uniți și neuniți). În cadrele sf. slujbe arhierul a ținut instructivă cuvântare ocazională și a cuminecat peste 250 credincioși. — La banchetul oferit de primarul local Bugariu s'au ținut mai multe toasturi.

De dragul sufletelor. În zilele de 16—18 Decembrie c., au avut loc sfinte misiuni populare, în parohia *Meșcreac* de pe Mureș. Preot misionar a fost p. Dumitru Neda dela Blaj. Roadele sufletești au fost peste așteptări: cu prea puține excepții, s'a apropiat de SS. Taine întreaga parohia. La ascultarea spovedaniilor au dat ajutor frații în Domnul: p. Clortea-Leorinț, Maier-Peșelca, Radu-Beldiu, Ioan Borza-Săncraiu și p. Iacob Tuluș, preotul local. — Tot atunci a avut loc o foarte isbită *reculegere sufletească* în parohia *Iclânzel*, păstorită de p. I. Coman, unde s'au mărturisit și cuminecat peste 300 de persoane. A cuvântat p. Alex. Pop Tușlu. Au ajutat la spovedanie preoții Codreanu, Șoptereanu, Câmpeanu și p. I. Coman, preotul local.

Premiul de virtute „Al. Mavrogheni” de 100.000 Lei a fost decernat anul acesta de *Academia Română* instituției umanitare „*Leagănul Sf. Ecaterina*” din București. Din referatul citit în ședința solemnă a Academiei relese că acest așezământ are în Capitala Țării, o instituție, unde se dă creștere la copii găsiți, la orfanii de amândoi părinții ori cu părinți bolnavi, etc. Mai are, apoi, pavilioane înzestrate cu cele mai moderne instalații, un gimnaziu industrial la Filipeștii de Târg cu 140 elevi și 8 clase, ș. a. Până acum „*Leagănul*” a crescut 6080 copii găsiți și 5400 cari n'au mame.

Realizare binevenită. Cantina școlară, pentru elevii dela școala primară din comuna *Tohanul vechiu*, s'a deschis de mai bine de două săptămâni. — Comitetul de con-

ducere, constituit din preoți, învățători, doamne și domni, funcționari ai uzinelor „*Malaxa*”, în frunte cu preotul *Mircea Tomas*, președintele cantinei, în urma intervenției făcute pe lângă dl *Colonel Șerbu*, directorul general al uzinelor „*Malaxa*”, au asigurat funcționarea cantinei pe tot decursul anului școlar sub conducerea d. Maria Covoran. Din dragostea de-a ajuta pe cei mici și năpăstuiți, dar elevi merituoși, pe lângă mobilierul necesar dăruit cantinei, d. Colonel Șerbu, a dispus să se servească dela cantina fabricii, zilnic, mâncarea caldă și pâinea necesară pentru 50 elevi în tot decursul anului școlar.

Locale. Duminecă viitoare, cea din urmă a anului, va predica în catedrală p. *Liviu Chinezu*, prof. de teologie.

— Urmând unor ordine mai înalte, toate școlile noastre și-au avut *serbările* lor, cu obiectul general: *Datini românești de Crăciun*. A ținut serbări de acestea fiecare școală separat, apoi cele de băieți împreună (conferențind p. Nic. Comșa) și cele de fete iarăși împreună. Băieții în sala de gimn. a Liceului de băieți, fetele în „*Palatul Cultural*.” — Profesorii de muzică au avut îndeosebi mult de lucru cu aceste serbări. Studenții dela *Academia Teologică* și-au ținut serbarea lor de același gen Joi seara participând la ea Corpul profesoral și Părinții Canonici (aproape toți), în frunte cu I. P. S. p. Mitropolit. Conferința ocazională a citit-o clericul Branea; corul l-a condus clericul Giurgea.

Un dar prețios. Din prilejul împlinirii a doi ani dela moartea regretatului prieten și cunoscut *George Oprea*, pe vremuri unul dintre cei mai buni elevi ai Școlii normale din Blaj, și președintele societății de lectură, care s'a stins, în frumoasa vârstă de 40 ani, s'a slujit un parastas în s. Biserică română unită din *Tohanul vechiu*, în cimiteriul căreia își doarme somnul de vecl. — Întru pomenirea lui, cu acest prilej, d. *Tiberiu Oprea* — fratele regretatului, — a dăruit Bisericii din *Tohanul vechiu* o evangheliă cu scoarțe de argint suflată cu aur, în valoare de 15 mii lei. — Bunul Dumnezeu să-i răsplătească din darurile sale bogate.

Faptă creștinească. Biserica română unită din *Cehul-Silvaniei*, în lipsă de fonduri, stă încă neterminată. Această biserică, construită în stil românesc, este podoaba acestui centru de plasă și toți oaspeții o cercetează cu drag, când sosesc aici. Vizitându-o și dl inginer *Mihailu Cioc*-București, a binevoit a contribui la desăvârșirea acestui nou locaș de închinare, construind pe spesele proprii *scările și intrarea* pompoasă în valoare de 40.000 Lei. Acest ajutor maritim, credincioșii noștri nu i-l pot răsplăti, decât așezându-l între binefăcătorii bisericii și rugând pe Părintele cerec, ca să-i răsplătească această jertfă, vărsând din belșug asupra donatorului și familiei scumpe darul și mila Sa bogată. — Cucernicul donator fiind ortodox, fapta lui apare într-o lumină cu atât mai cuceritoare. (*Un credincios*).

Spania catolică revivie. După cum face cunoscut Serviciul catolic de Presă din Madrid, anul acesta s'au înscris la *Academia Teologică* peste *patru mii de candidați la preoție*, — un fenomen fără pereche de o sută de ani încoace. — Catolicii din Madrid au hotărât să ridice pe „*Colina Ingerului*” o monumentală *biserică de ispășire*. Pe această colină, precum se știe, se înalță impozanta statuă a Preasf. Inimii a lui Isus, pe care anarhiștii, la începutul revoluției roșii, au doborât-o și sfărâmat-o. — În satele cu mai puțin de 500 locuitori, întru cât ar lipsi învățătorii, guvernul a stăruit și *preoștii* au primit, unde mai sunt preoți, să facă ei *instrucția școlară* în școlile primare.

Cu un protopop vrednic mai puțin. Duminecă, în 12 Decembrie c., a fost înmormântat la *Zălau*, protopopul onorat *Emil Lobonțiu* decedat în vârstă de 83 de ani. Adormitul în Domnul a păstorit credincioșii din *Bolanul Tășnadului* j. Sălaj) vreme de 53 de ani, fiind mereu sfințitul duhovnicesc și economic al păstoriiilor săi. Pe „*Moșul drag*” (cum i-se zicea) l-a parentat p. Alex. Ghilea, arhidiacon. La groapă l-a petrecut o mulțime imensă. — Veșnică-i fie pomenirea și plăzvieții îndemn și pentru alții!

Cărți & Reviste

Prinos Amintirii doctorului. ARISTOTEL BANCIU. București. 1939. Pagini 111. (Format 8° mare).

Biserica noastră are atâția fii valoroși, a căror amintire însă piere fiindcă nu se află inima pioasă și mâna darnică neapărat de lipsă pentruca acea amintire să fie și altfel eternizată decât în asigurarile de veșnică pomenire din fața gropii deschise. Față cu mândria Bisericii noastre și gloria medicinei române, care a fost răp. Dr. Aristotel Banciu s'a purces însă așa cum se cuvenea. Și ne cade bine sufletului să constatăm acest lucru răsfodind tipăritura îngrijită ce o avem înaintea ochilor și care, înafară de numeroasele cuvântări dela mormânt și articolele de ziare și reviste, înmănușează și scrisul evocator a personalității dispărutului și purtând semnăturile: I. Georgescu, Dr. Fi. Sărățeanu, Dr. N. Vătămanu, Voicu Nițescu, I. U. Soricu și Iuliu Giurgea.

ȘTEFAN MANCIULEA: Biblioteca Centrală din Blaj. Blaj, 1939. Pagini: 67. (Format 8° mare). Prețul: ?

Bisericanii Blajului, începând cu vechii basiliani, cu vlădicii, canonicii și dascălii lui, au iubit cartea, au adunat-o în bibliotecile lor particulare, pentruca apoi cei mai mulți dintre ei, să le lase moștenire urmașilor întru cărturărie. Așa s'a ajuns la „*Biblioteca Centrală*” a Blajului zilelor noastre. — Se pot aduce și învinuiri de tot felul lipsei de atenție a unora și altora pentru această comoară de neprețuit. P. Manciu lea nu învinește pe nimeni. La ce bun ar și face-o? Sf. Sa, în paginile-i cântărite, se mărginește să facă, obiectiv, istoricul acestei Biblioteci și să însire bogățiile mari (în opere valoroase, fidește) de cari dispune. Judecata e lasă în seama celorce se pricep și la daldeastea. Și ne încapă îndoaială că pricepătorii îi vor fi recunoscători pentru aceasta.

TRAIAN GERMAN: Tovărăștile de Crăciun ale feciorilor Români din Ardeal. București. 1939. Pagini: 22. (Format 8° mare).

Priceput și pasionat culegător a tot ceea ce aparține folklorului românesc, p. Traian German, prof. la Cluj, a muncit pe acest tărâm încă pe când era profesor la școlile secundare din Blaj. Actuala-i lucrare e spicuire eintr'alta, mai mare, în manuscris, care cuprinde, cum ne spune Sf. Sa în nota de începătură, descrierea obiceiurilor dela Crăciun, Anul-Nou și Bobotează, adunate, în mare parte, în anii 1932—1933, cu concursul învățătorilor din peste cinci sute de sate din Ardeal. — Ne-ar plăcea să știm această tipăritură în mâinile tuturor preoților și învățătorilor noștri dela sate: dar dacă vor învăța din lucrarea p. Traian German dragoste de datinile și obiceiurile noastre străvechi naționale de sărbători alese, nunți, botezuri ș. a., și îndemn să prindă pe hârtie manifestări de acestea grăitoare etnologului, psihologului, istoricului și filosofului de azi și de mâine.

Oficiul parohial gr.-cat. com. Botiz

Nr. 303—1939

CONCURS

Pentru postul de cantor la parohia *Botiz*, jud. Satu-mare, se publică concurs cu termenul 31 Decembrie a. c. pe lângă următoarele emolumente:

1. Casă bună cu superedificatele de lipsă și 1 jug. ogradă. 2. Sesiune cantorală: 8 jug. cad. pământ. 3. Lectical: circa 3.500—4.000 Eq. grăz și porumb. 4. Stolele îndatinate.

Concurenții se vor prezenta pentru probă până la termen, la serviciile divine. Vor aduce cu sine extras de botez, diplomă de cantor, certificată de serviciu și moralitate. Vor avea preferință conducătorii de cor. Cheltuielile de deplasare nu se restituie.

Botiz, la 13 Dec. 1939. Pr. POMPILIU TAMAȘ.